

3. Савельев А.А. Особенности использования электронных дидактических средств с открытым доступом в сети Интернет в предвузовской подготовке иностранных граждан /А.А. Савельев, Е.А. Чумакова/Проблемы и перспективы языковой подготовки иностранных студентов: материалы X междунар.науч.-практ. конференции (1-2 октября 2015 г.). – Харьков: ХНАДУ, 2015. -С. 193-196.
4. Прісовська, Г. Є. Типологія тестів у курсі "Основи української та зарубіжної літератури" для іноземних студентів підготовчих факультетів / Г. Є. Прісовська // // Інформ. освіта та проф.-комунікатив. технології ХХІ ст.: XI Міжнарод. наук.-практ. конф., м. Одеса, 12-14 верес. 2018 р. - 2018. - С. 181-186. Режим доступу: <http://dspace.opu.ua/jspui/handle/123456789/8346>

УДК 378.1

В'ячеслав Тимохін, Ольга Шевченко, Світлана Грицай, Олена Корчук
Національний авіаційний університет, Україна

ПОШУК НОВИХ ФОРМ І МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СЛУХАЧІВ НА ПІДГОТОВЧОМУ ВІДДІЛЕННІ

Vyacheslav Timokhyn, Olga Shevchenko, Svitlana Grytsai, Olena Korchuk
National Aviation University, Ukraine

SEARCH FOR NEW FORMS AND METHODS OF TEACHING FOREIGN STUDENTS IN PREPARATORY DEPARTMENT

Сьогодні, коли збільшується потік іноземних громадян, які бажають одержати освіту в Україні, дуже гостро стоїть проблема оптимізації навчального процесу, особливо на підготовчому відділенні, де відбувається підвищення якості підготовки кадрів для зарубіжних країн. Ефективність цієї підготовки залежить від правильної організації навчального процесу.

Тема нашого дослідження – проблеми, що виникають на початковому етапі при навчанні на підготовчому відділенні.

Об'єкт дослідження – навчальний процес у закладі вищої освіти при вивченні української мови як іноземної, математики, фізики, хімії та інших дисциплін, які викладаються на підготовчому відділенні.

Предмет дослідження – особливості організації і змісту навчального процесу, спрямованого на творчий розвиток студентів в закладі вищої освіти з предмету української мови як іноземної та природничих дисциплін.

Підготовче відділення Центру міжнародної освіти Інституту міжнародного співробітництва та освіти Національного авіаційного університету (НАУ) має майже 50-річний досвід навчання та виховної роботи з іноземними громадянами. На підготовчому відділенні працюють викладачі з досвідом роботи від 10 до 25 років. Національний авіаційний університет не відчуває браку іноземних студентів та слухачів підготовчого відділення. У нас навчаються громадяни з Південно-Східної Азії, Африки, Близького Сходу, Латинської Америки та Європи і їх інтерес до отримання вищої освіти в НАУ постійно підвищується. Для того, щоб підтримати цю тенденцію, викладачам, які працюють з іноземною аудиторією, потрібно подбати про якість освітніх послуг. Якість – основна умова для довіри, мобільності, сумісності і привабливості української вищої освіти на міжнародному рівні.

Наші викладачі здатні забезпечити володіння українською мовою в об'ємі, що необхідний для спілкування у соціально-побутовій сфері та отримання знань за профілем навчального закладу. І якщо з метою навчання, конкретним мовним та граматичним матеріалом все більш-менш ясно, то на завершальних етапах викладач стикається з проблемою оцінювання, адже це основний крок у визначенні якості освіти, відносного рівня програм та способів викладання й академічного навчання з предмета на підготовчому відділенні.

Оцінювання може виконуватися за *зовнішніми* та *внутрішніми* процедурами. Механізмами контролю і оцінки ефективності навчального процесу стають тести.

Процес внутрішнього оцінювання повинен бути систематичним та відповідати вимогам володіння основними видами мовленнєвої діяльності на різних етапах навчання. Враховуючи навчальні стилі студентів-іноземців, викладач може самостійно скласти власні адаптаційні тести, що дають набагато більше інформації про здібності і знання того хто навчається, ніж тести стандартизовані.

Що стосується уніфікованої зовнішньої процедури оцінювання з української мови як іноземної (тестування випускників підготовчих відділень, абітурієнтів, перевірка знань студентів, що переводяться з одного навчального закладу до іншого тощо), то маємо її повну відсутність в Україні.

Наприклад, вже багато років функціонує система тестування з англійської мови IELTS (International English Language Testing System). Вона виокремлює 6 рівнів володіння. Рівень A1, A2 «базовий словниковий запас»: 400-500 слів. Їх достатньо, щоб покрити 90% всіх слововживань у повсякденному усному спілкуванні та приблизно 70% нескладного письмового тексту. Рівень B1, B2 «мінімальний словниковий запас»: 800-1000 слів. Їх достатньо, щоб покрити 95% всіх слововживань у повсякденному спілкуванні та приблизно 80-85% нескладного письмового тексту. Рівень C1, C2 «середній словниковий запас»: 1500-2000 слів. Їх достатньо, щоб покрити 95-100% всіх слововживань у повсякденному усному спілкуванні та приблизно 90% нескладного письмового тексту. Тести передбачені для перевірки (чи визначення) рівня володіння

мовою, мають однакову структуру, а саме, складаються з 5 субтестів : *лексика, читання, аудіювання, письмо, говоріння*.

Ми, звичайно, повинні скористатися досвідом міжнародних освітянських організацій, але при цьому враховувати особливості слухачів різних національностей, мовленнєве оточення особи, яка вивчає українську мову. Наприклад, мовленнєве оточення за межами навчальної аудиторії не може активно сприяти вивченню української мови на Сході або Півдні нашої країни, бо там не завжди легко знайти україномовного співрозмовника. Тому доцільно було б при складанні стандартизованих зовнішніх тестів (а такі тести безперечно повинні з'явитися) нівелювати соціально-побутовий пласт лексики. Словникове наповнення тестів зробити максимально наближеним до потреб майбутньої спеціальності, спираючись на науковий стиль мовлення. Тому викладачі, що працюють на підготовчому відділенні, створюють навчальні посібники, методичні рекомендації, термінологічні словники-довідники з авіаційної тематики.

Важливою рисою сучасної освіти є втілення у навчальний процес комп'ютерних технологій, які підвищують інтерес іноземних слухачів до навчання. Результатом нашої праці по втіленню нових технологій є створення поточних і контролюючих тестів з фахової мови, фізики, математики, хімії, інформатики, які дозволяють підвищити якісний рівень знань слухачів, активізувати розумову діяльність, розвивати мислення і ефективно здійснювати навчальний процес. Під час складання тестових і контрольних завдань ми рекомендуємо враховувати наступне: 1) відмінності у викладанні курсу природничих дисциплін в нашій системі освіти і в інших країнах; 2) обмежену кількість аудиторних занять на підготовчому відділенні; 3) обмежений, особливо на початковому етапі, рівень знань мови у слухачів. Основними вимогами до змісту контролю є його співвіднесеність з цілями навчання. Кожен викладач повинен чітко визначати, які з наукових понять, необхідних для формування знань і умінь, входять до змісту цілей навчання на тому чи іншому етапі. Завдання складають з використанням усього спектра отриманих слухачами вмінь з певної дисципліни. При складанні завдань важливо враховувати відповідність рівня мовної компетенції студентів етапності навчання.

Таким чином, актуальним завданням для педагогів-практиків залишається запровадження уніфікованих критеріїв, методів оцінки, впровадження теоретико-практичних досліджень з проблем оптимізації процедури тестування.

Висновок. Отже, на нашу думку, з метою оптимізації навчального процесу іноземних слухачів на початковому етапі і безперервної мовної підготовки з моментами контролю (тестування знань), починаючи з підготовчого відділення, діяльність якого спрямована на підготовку іноземця на рівні володіння мовою навчання і фаховою термінологією на рівні, достатньому для подальшого навчання, потрібно проводити постійний пошук та впровадження в навчальний процес найбільш передових нових технологій та

світового освітянського досвіду. Ефективність застосування методик викладання для іноземних слухачів підготовчого відділення буде сприяти як збільшенню конкурентоспроможності ЗВО так і випускників на міжнародному рівні.

Всі ці обставини спонукають нас шукати нові форми і методи навчання іноземних громадян для оптимізації навчального процесу на підготовчому відділенні.

УДК 378.147:54

Елла Часова, Оксана Демчишина, Людмила Кругленко

Криворізький національний університет, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ХІМІЇ ІНОЗЕМНИХ СЛУХАЧІВ ПІДГОТОВЧОГО ВІДДІЛЕННЯ

Ella Chasova, Oksana Demchyshyna, Liudmyla Kruhlenko

Kyryvi Rih National University, Ukraine

ORGANIZATION OF THE PROCESS OF TEACHING CHEMISTRY TO FOREIGN STUDENTS OF THE PREPARATORY DEPARTMENT

Ринок освітніх послуг у світі є одним із найбільш перспективних, а тому гостро конкурентним. Не дивлячись на складнощі, які виникли в Україні за останні роки з об'єктивних причин, позиції нашої країни досить потужні. Але, необхідно постійно прикладати зусилля, щоб зберегти і зміцнити експорт освітніх послуг.

Іноземні слухачі – це особливий контингент студентів, які потребують нетрадиційного підходу до їх навчання. Це пов'язано, перш за все, з їх національними особливостями, мовним бар'єром, психологічним аспектом слабкої адаптації в чужий країні, відмінностями в системах середньої освіти, рівнем базової підготовки, невмінням сприймати на слух великі об'єми інформації.

Головна проблема на початковому етапі навчання – мовний бар'єр. Викладач повинен вводити нові терміни поступово, говорити коротко, чітко та повільно, повторюючи основні визначення і висновки. Для пояснень необхідно використовувати зображення на дошці, символи, схеми, малюнки або поясняти англійською мовою.

Методичні розробки з хімії для українських студентів непридатні для навчання іноземних слухачів. Тому нами був розроблений учбово-методичний